

a pozitív eredmények hiányzanak, ott csak a problémák felvázolására szorítkozik. Erre, a sajnos csak »rövid összefoglalásra« égető szükség volt; a régebbi összefoglalások, köztük Fabó Bertalan leginkább közkézen forgó könyve (*A magyar népdal zenei fejlődése*) már régen elavultak és megjelenésük óta merültek fel (elsősorban a népi zenével kapcsolatban) mindazok a kérdések, melyek a szélesebb közönséget is érdeklik, sőt ezt két egymással szembenálló táborra osztották. Szabolcsi Bence, aki már néhány alapvető részlettanulmánnyal gazdagította a magyar zene történetét, egészen mai módszerrel közeledik a kérdéshez, mint címei is mutatják, (Nyugatias udvari kultúra, Magyar Protestáns Korál, Virginiázene, Magyar barokk stb.) tulajdonképpen három szempontból nézi anyagát, első természetesen a stílus, de nem hanyagolja el az esztétikai és szociális háttérrel sem. Az utóbbit különösen szépen vezeti végig tanulmányán és valóban sikerült is neki a magyar zene történetét úgy megírni, ahogy az a magyar közösség életével összefonódik. — Az egységes magyar kultúra zenéjét a magyar népzeneben találja fel, abban a zenében, mely máig megőrizte keleti eredetére mutató sajátosságait. Valaha ez a zene a magyarság minden rétegére kiterjedő közös tulajdon volt, a magasabb osztályok azonban később megfedkeztek róla. A kereszténység elterjedésével megkezdődött az európai zenekultúra intenzív hatása, azóta a magyar zenekultúrának kettős arca van: népi és európai. A könyv tulajdonképpen ezt a kettős arcot vizsgálja, stílusában is mindvégig lebilincselő módon. Nem árt, ha néhány megállapítására pár szóval itt is utalunk. Megtudjuk pl. azt, hogy a cigányzene nagy divatja csak a XIX. század elejétől általános, tehát nem »ősi« magyar zene. Iskoláinkban sajnos, még ma is sok helyen túlságosan énekeltetett népies műzene utolsó állomását pedig a szentimentális helyzetdal, a nagyvárosi sanzon és félművelt ponyva közelébe helyezi el. Bartók és Kodály működésének ezzel szemben az a jelentősége, hogy munkásságukban a magyar zene ősi tradícióihoz, a »főútra« tértek vissza.

A könyvnek külön érdeme, hogy a zeneileg kevésbé képzetek számára is érthetően íródott meg. A magyar nyelv és történet tanárai pedig azért forgathatják nagy okulással, mert számos, a tanításban előkerülő kérdést (pl. históriás énekek) is új megvilágításban láthatnak meg.

(*dr. Kratochvíl-Baróti Dezső.*)

Dr. Somogyi Józef: Tehetség és eugenika. (A tehetség biológiai, pszichológiai és szociológiai vizsgálata.) Eggenberger-féle könyvkereskedés, Budapest 1934. 416 lap. Ára füzve 10 P, kötve 11.50 P.

A Tanárképző Főiskola filozófia- és pedagógia-tanárától jelent meg nemrég e munka, mely korunk legaktuálisabb filozófiai, pedagógiai, társadalmi és világnézeti problémáit tárgyalja. A modern átöröklési elmélet alapján behatóan fejtegeti a lelki átöröklés mibenlétét, szabályszerűségeit, vizsgálatának módszereit. Ismerteti a tehetség és testalkat összefüggéseit, főleg az idegrendszer, a hormonok és a Kretschmer-féle testalkattípusok szempontjából. Részletesen kitér a tehetség és az emberfaj kérdésére, a fajpszichológia módszereire, a főbb emberfajok lelki alkatára. Sokoldalúan tárgyalja a tehetség, főleg az intelligencia pszichológiai mibenlétét, kiala-

kulását, fejlődését. A lánegész című fejezet számos példával mutatja be a zseni mivoltát, az örülettel való kapcsolatát, biológiai és pszichológiai kialakulását. A tehetség megállapításának kérdésénél sorra veszi a tehetségvizsgálatok különféle módszereit, főleg a modern tesztmódszereket. Majd a tehetség szociológiájával kapcsolatban fejtegeti a tehetségnek társadalmi és faji megoszlását, a tehetséges egyének, családok, népek és fajok sorsát. Végül a tehetség védelméről szólva részletesen foglalkozik az eugenikával és a z iskolaüggyel. A terjedelmes könyv mindenütt ismerteti a tárgyalt problémák történetét is, vizsgálódásait számos ábrával és táblázattal világítja meg. Sokoldalúan elmélyedő, alapos, világos és érdekes fejtegetései igényt tarthatnak minden művelt ember, főleg minden pedagógus érdeklődésére. Kapható bármely könyvkereskedés útján. (—)

Jeges Sándor: Vázlatok a természetrajztanításhoz című munkája. (A Gyakorló Polgári Iskola Könyvtára X. kötete.), melyet a Közokt. Tanács bírálata alapján a VKM. 49.166/1934. V. 2. ü. o. sz. alatti rendelettel a középiskolák tanító-(nő)képzők és polgári iskolák tanári könyvtára részére való beszerzésre ajánlott, 52 db, 14 x 20 cm méretű lapból áll s tartalma több mint 500, klisével készült vázlatos rajzot.

Végigmege az állat- és növénytan egész anyagán óráról-órára egyszerű vonalas rajzokkal jól áttekinthető vázlatokat ad, úgyhogy ezek felhasználásával értékessé és világossá tehetjük a tanítás nehéz munkáját«...»Ugyszólván kivétel nélkül mind jól átgondolt, leegyszerűsített formák, amelyek a tanulók 90 százaléka minden nehézség nélkül berajzolhat minden sablon segítése nélkül.« (Részlet Dr. Pénzes Antalnak, az Orsz. Polg. Isk. Tanáregyesületi Közlöny 1934. évi novemberi számában megjelent ismertetéséből.)

A vázlatgyűjtemény összhangban van a tanterv szellemével s a használatban lévő tankönyvek mindegyike mellett sikerrel használható. A rajzok egyszerűek, könnyen érthetőek, tanulságos vázlatok, s olyan részeket ölelnek fel, melyek az élőlény szervezetének megismerését nagymértékben elősegítik.

A munka ára: tanári könyvtárak részére 5.60 P. Kartársaknak 4.— P. (esetleg 2 havi részletre). Megrendelhető a szerzőnél: Szeged, Boldogasszony-sugárút 8. sz. (—)

Kendoff Károly: Földrajzoktatás a cselekvő iskolában-földrajzi gondolkodásra való nevelés. (272 oldal, 81 ábrával. Szeged, 1934. XII. Szerző kiadása.)

A földrajzoktatás kérdései ma egy nagy átfogó értékemelő folyamatban izzanak, mely folyamatnak vezéreszméje a napjainkban kifejlődött szintetikus földrajzi gondolat, át-meg átszöve a cselekvő iskola modern eszméitől, a munkáltató oktatás módszeres irányelveitől. Ennek a gondolatnak híve a fenti könyv, a földrajzoktatás nagy, összefoglaló műve, mely amellet, hogy az időszerű módszertani elveket a mindennapi gyakorlatba átültetni hivatott, — mert maga a könyv is a gyakorlatból leszűrt tapasztalatok